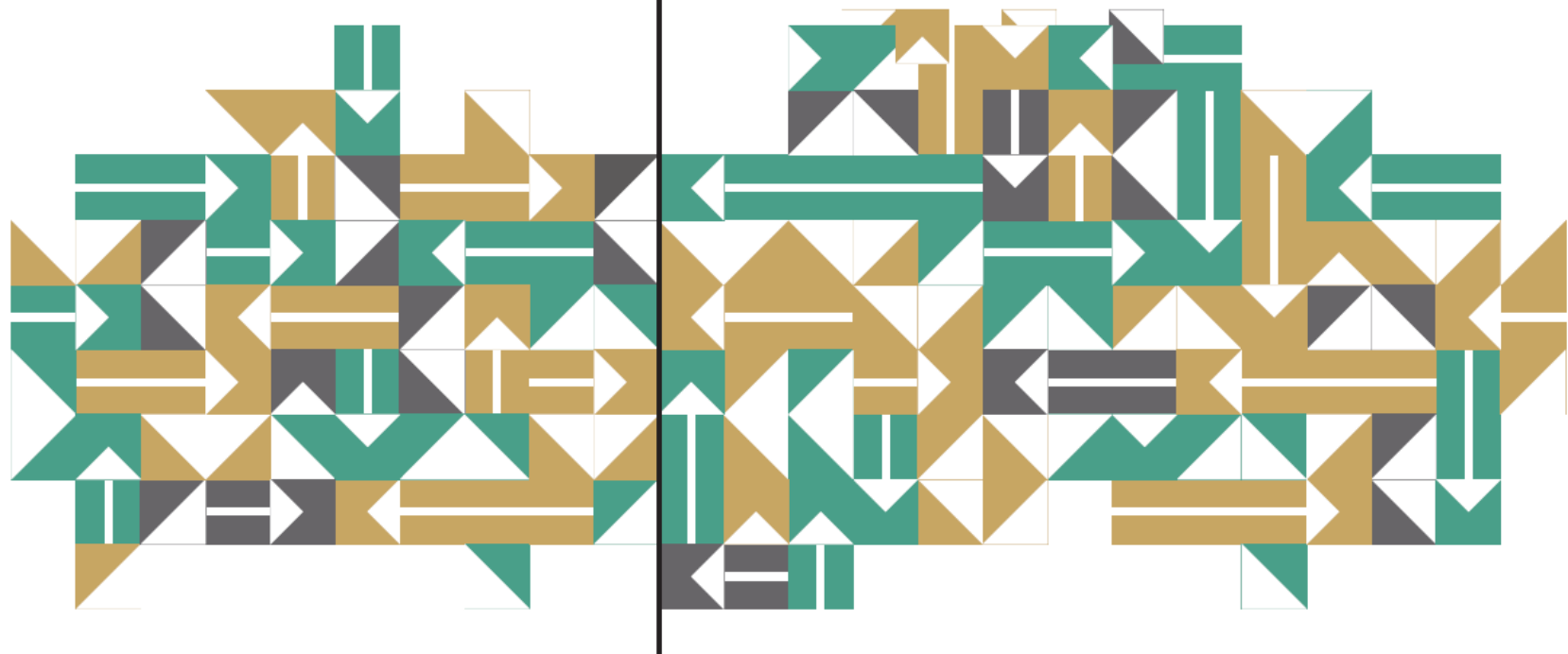

VAN
GROEI

NAAR
GRENS

Keynote dr. Peter Lacoere, HOGENT & KULeuven
Beweging.net
Hoe verdelen we de ruimte in Vlaanderen? , 10 oktober 2024

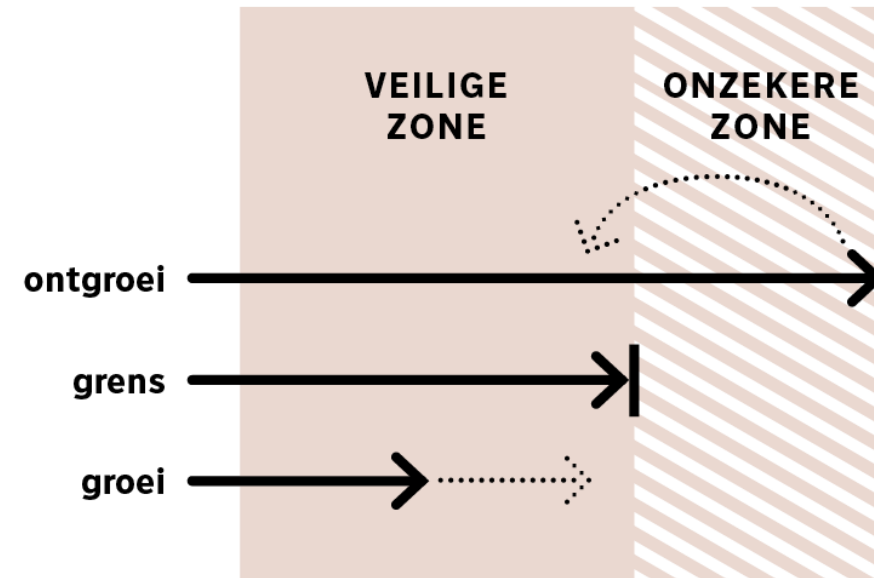
Begrenzing landgebruik

Land als ecosysteem

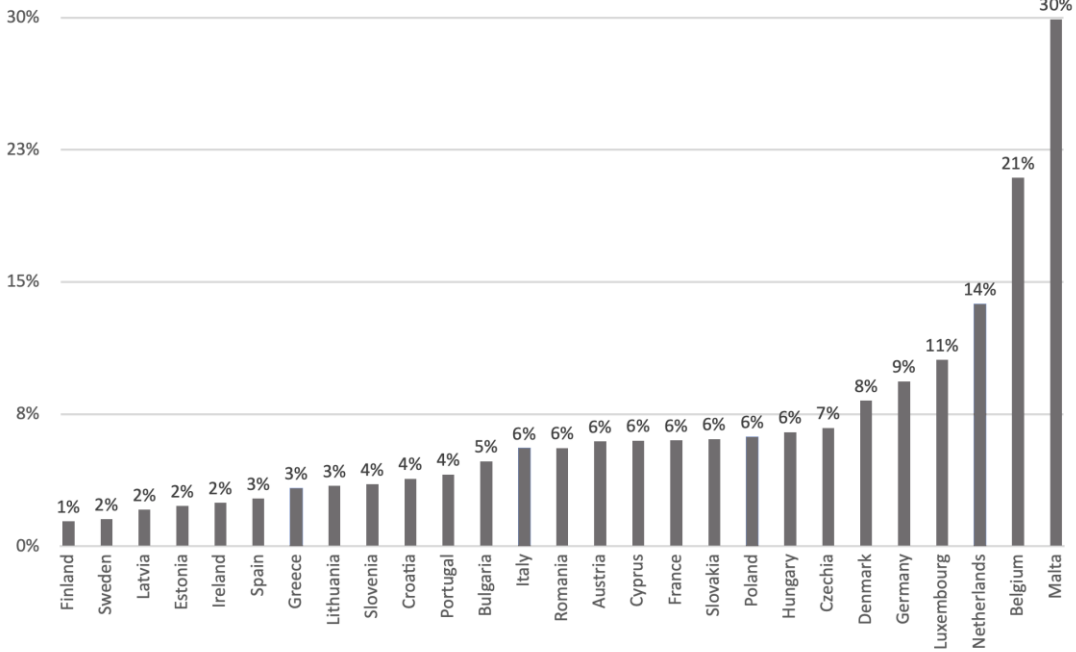
Land als missing link in het beleid

Landinname en traag herstel

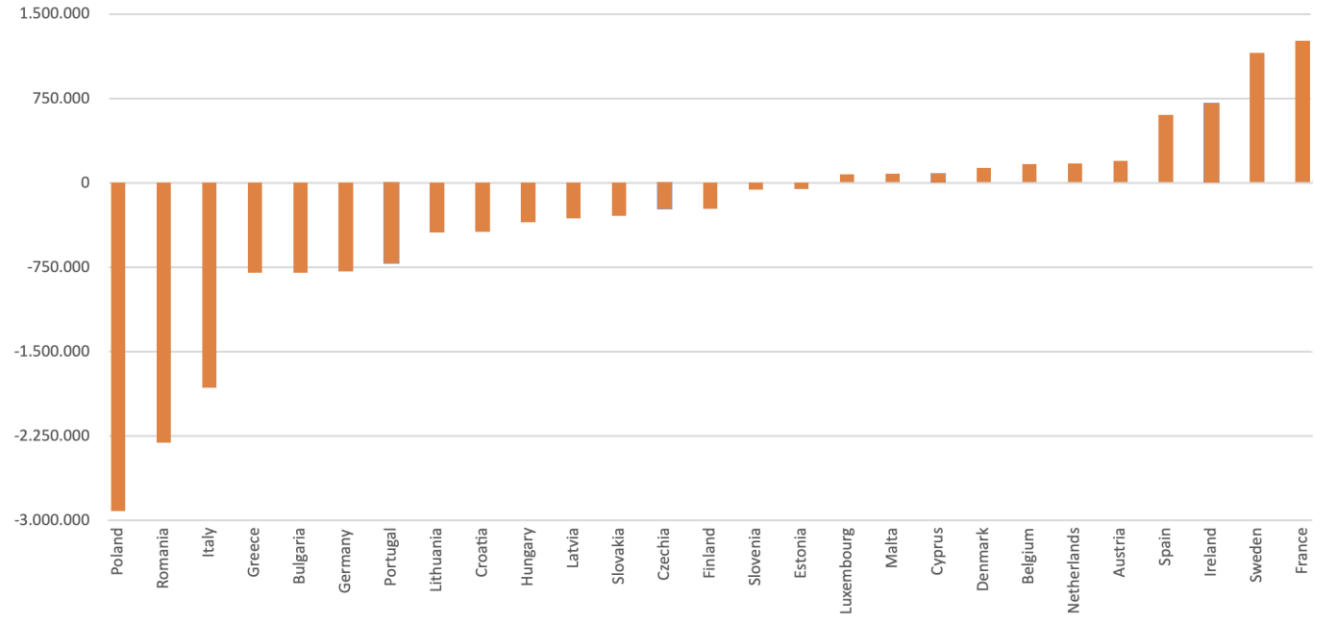
Planetaire grens is overschreden

Zeer diverse contexten

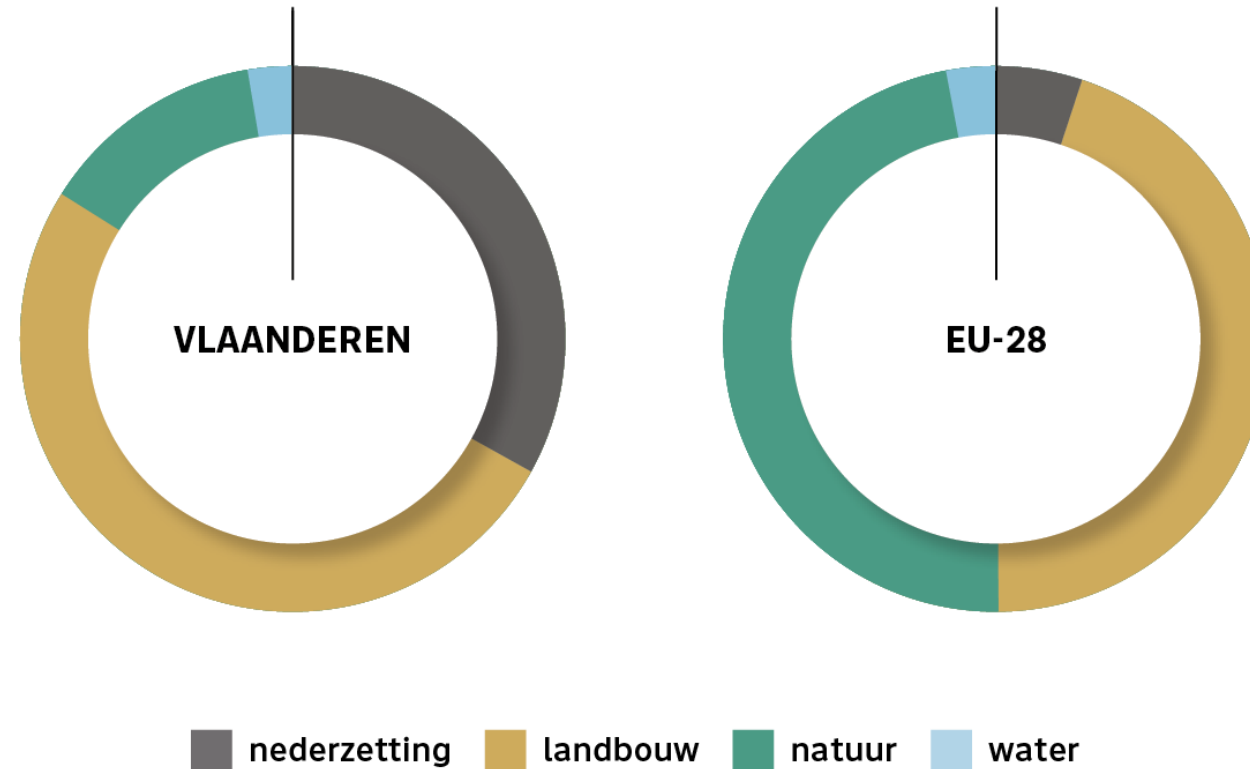

ruimtebeslag

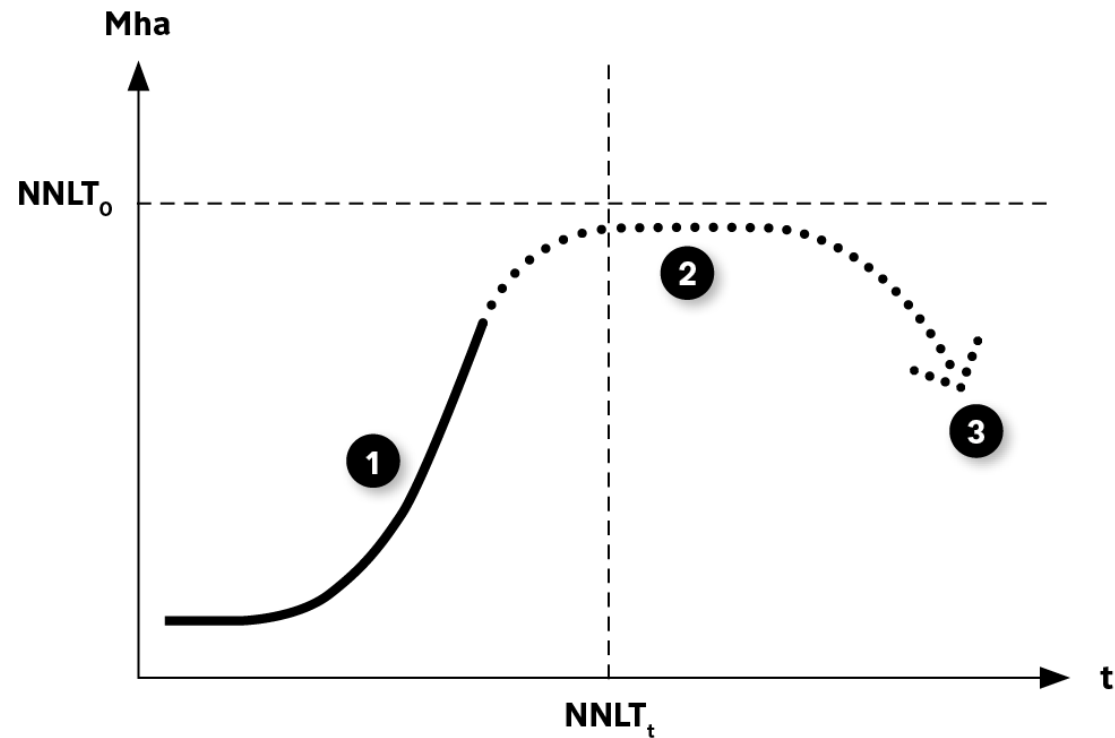
bevolkingsprognose

Landgebruiksverdeling

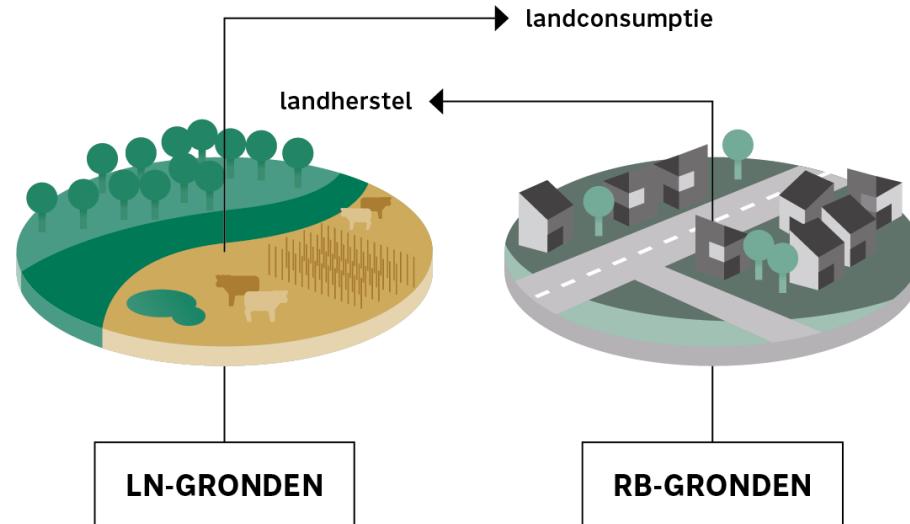
bron: Lacoere (2023)

Project tot zorg en herstel van land

- ① groei   ② grens   ③ ontgroei

Wat is ruimteneutraliteit?

Niet- bindende milieudoelstelling EU (2011, 2021, 2023)

No net land take (NNLT) tegen 2050

Landbouw en natuurgronden (LN) versus Ruimtebeslag (RB)

Vlaamse NNLT: de framing als 'bouwshift' (2018)

Vijf pionierlanden met No Net Land Take

HÉLÈNE ANCION

●●● **STOP BÉTON**

LE TERRITOIRE AU SERVICE DE L'URGENCE
CLIMATIQUE ET SOCIALE

Mach mal Platz!

Flächenverbrauch und
Landschaftszerschneidung

Unterrichtsmaterialien für die 8. – 10. Klassen

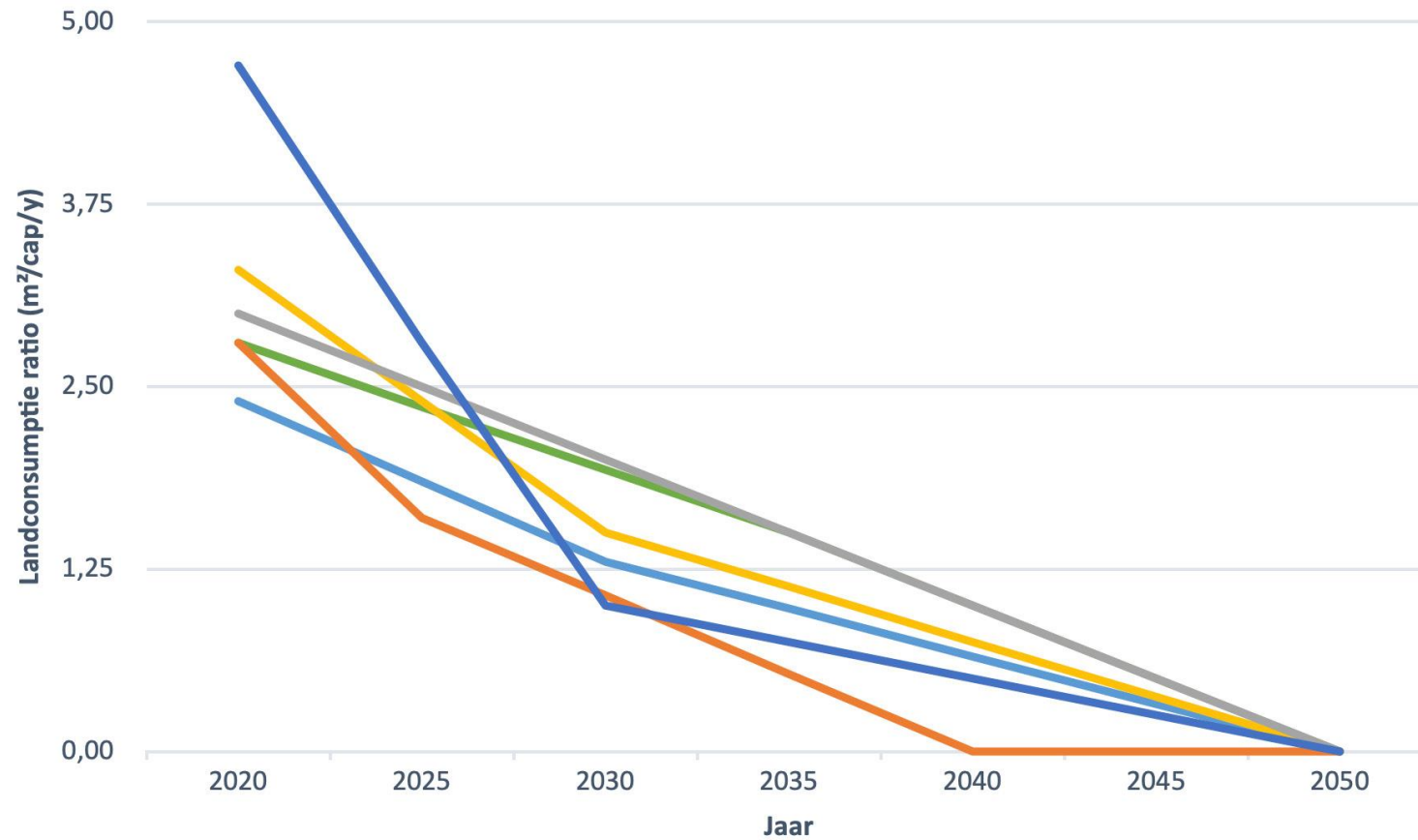

7 m²

freie Fläche werden in Deutschland
pro Sekunde verbraucht!

Umwelt
Bundesamt

Reductietrajecten vergeleken

bron: Lacoere et al. (2024)

Europese verwarring over het doel...

bron: De Morgen

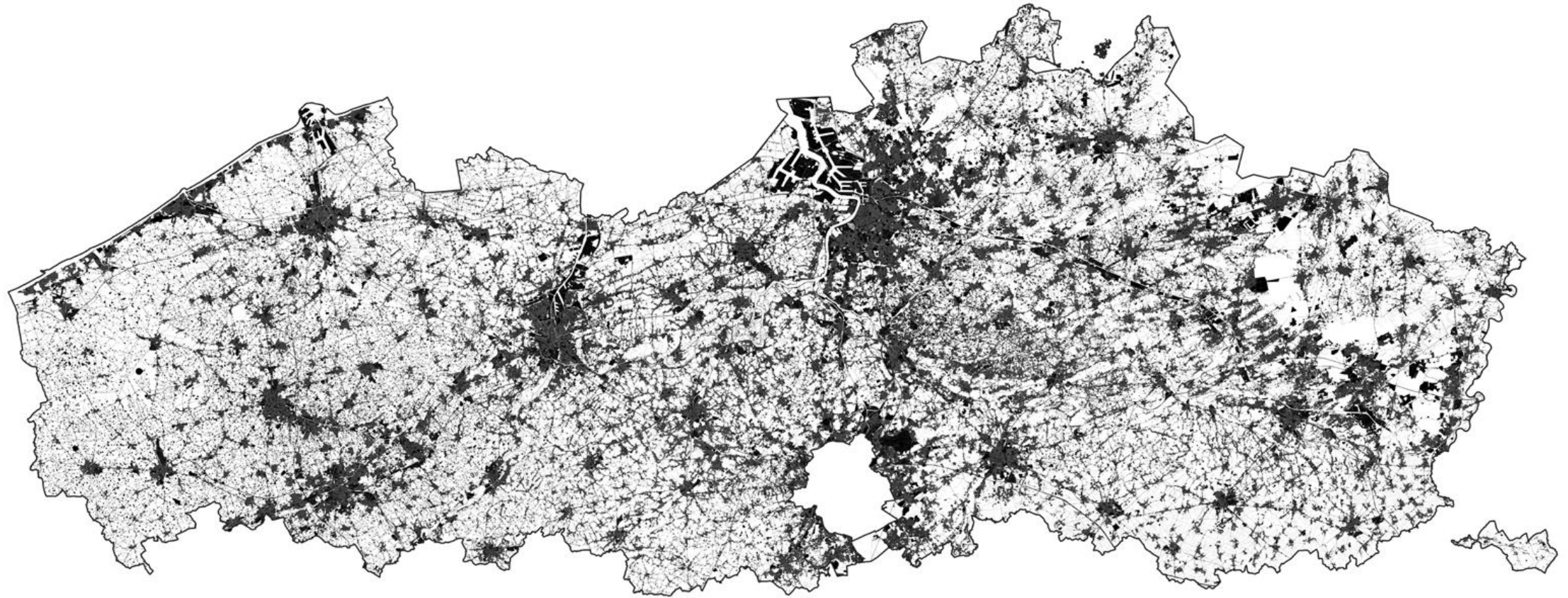
Vlaanderen wil beide!

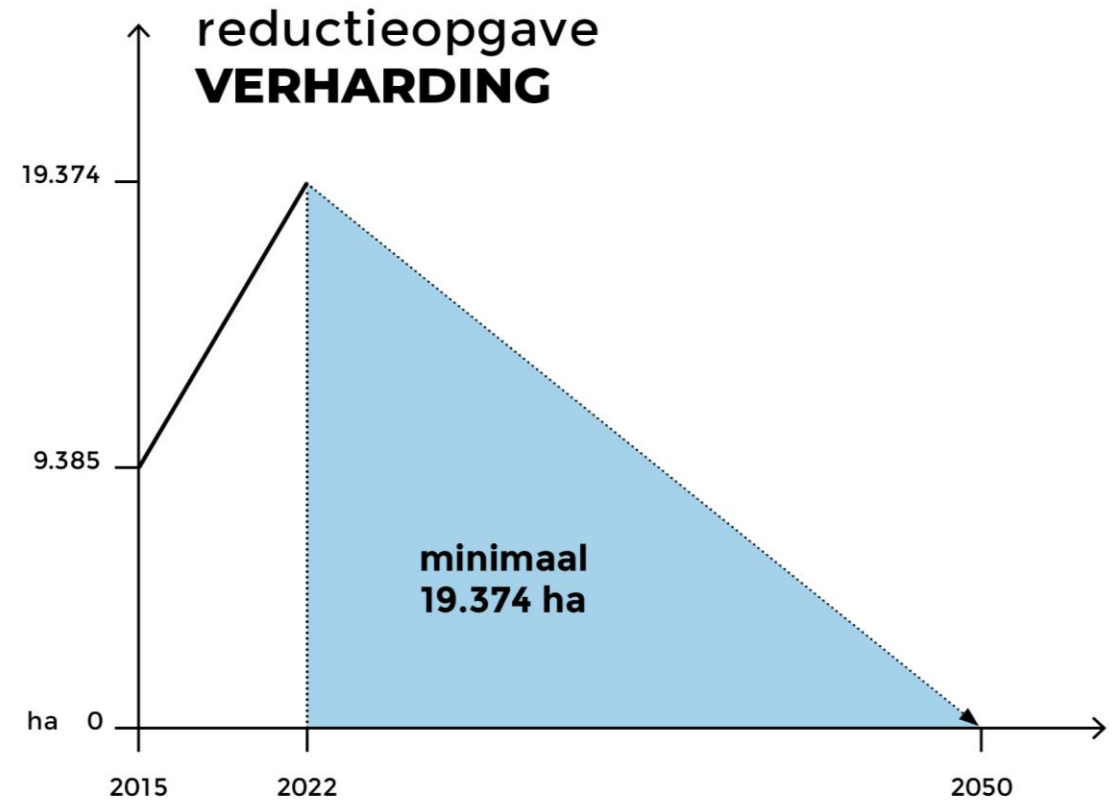
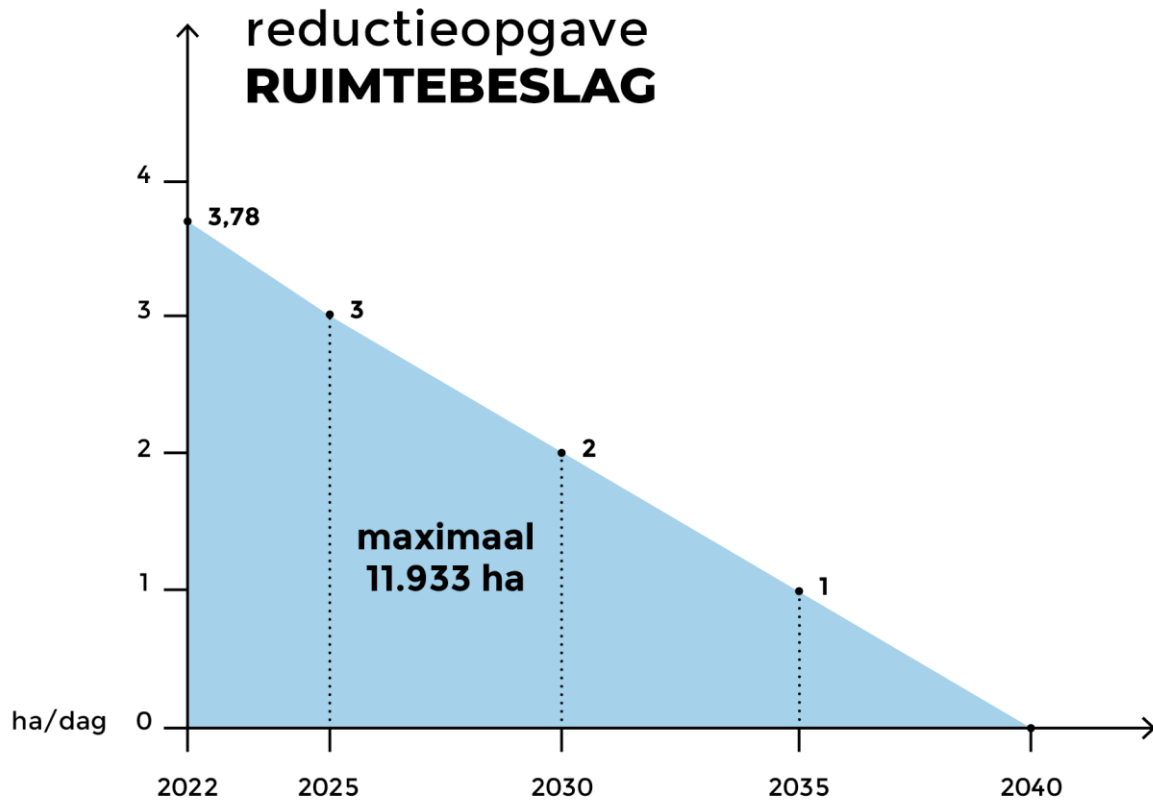
bron: VRP

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (2018): stopzetting ruimtebeslag én ontharding van Vlaanderen

Eén derde ruimtebeslag

Reductie, reductie, reductie...

Distributiemodel nodig (100 ha gemid.)

**BETON
METER**

[Betontoestand](#) [Betonevolutie](#) [Betonrisico](#) [Reductieopgave](#) [Contact](#)

BetonMeter

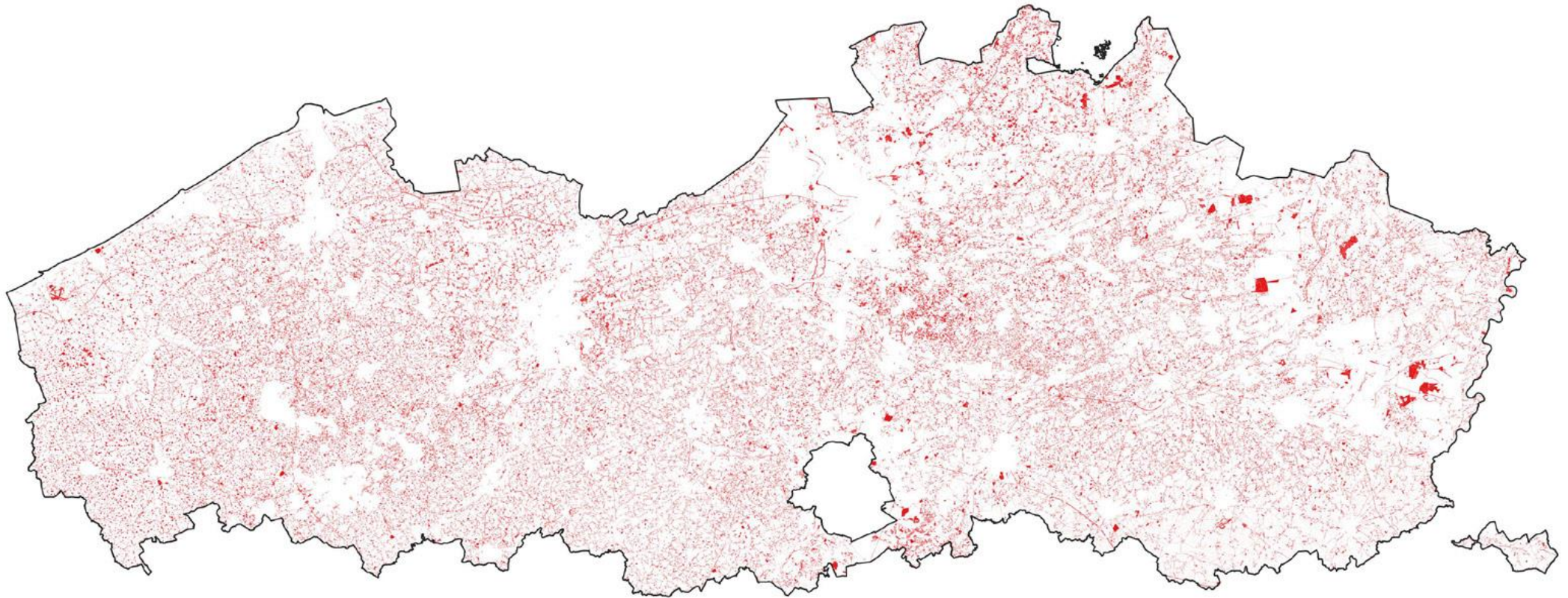
Deze Betonmeter biedt op het niveau van elke Vlaamse gemeente een weergave van het ruimtebeslag en verharding aan de hand van 29 indicatoren. Zowel de huidige toestand, de evolutie, als de toekomstrisico's zijn hier in detail voor de 300 Vlaamse gemeenten te raadplegen op basis van de meest actuele, beschikbare data (toestand 2022).

[Bekijk volledig rapport](#)

[Bronnen & methode](#)

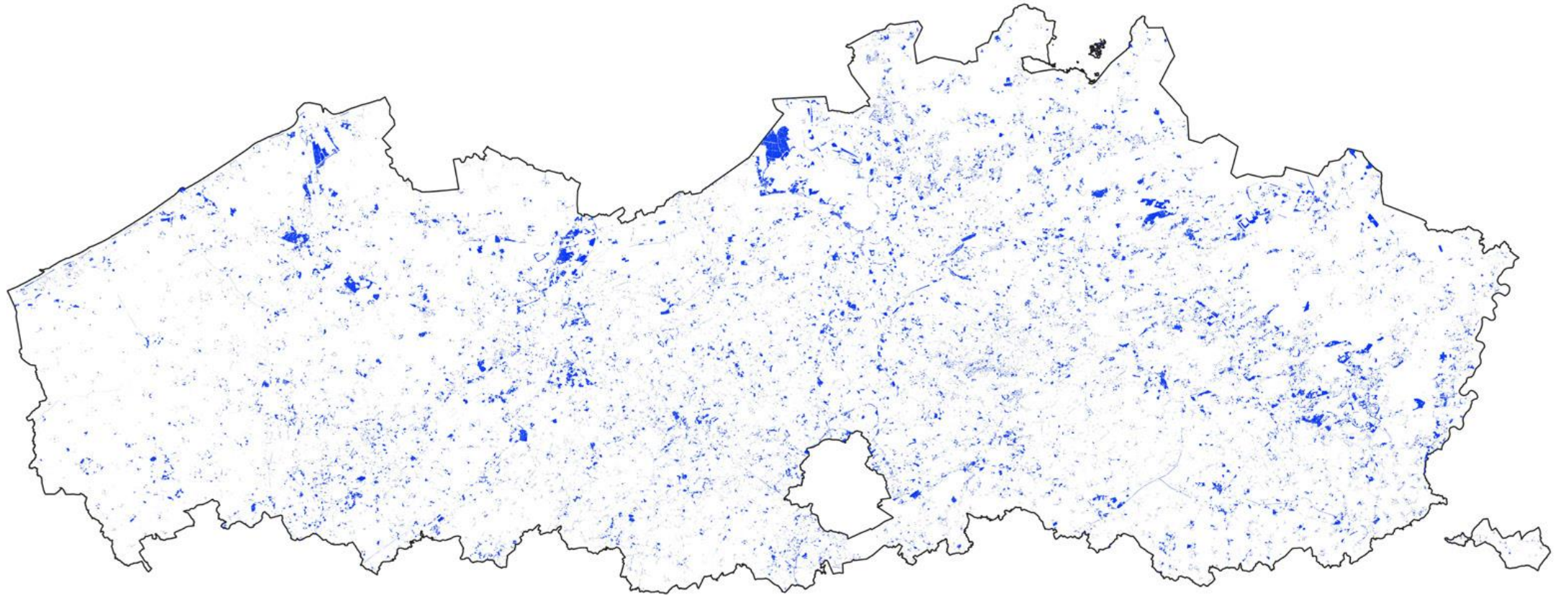

Ruimtebeslag in zachte bestemmingen

150.000 ha ruimtebeslag (2020) in de zachte bestemmingen, waarvan 22% voor landbouwfuncties

Ruimtebeslag-risico in harde bestemmingen

60.000 ha RBR (2020), waarvan 11.000 ha met hoge natuurlijke, ecosysteem en/of landschappelijke waarde

Voorkomen van erger

12 november 2023

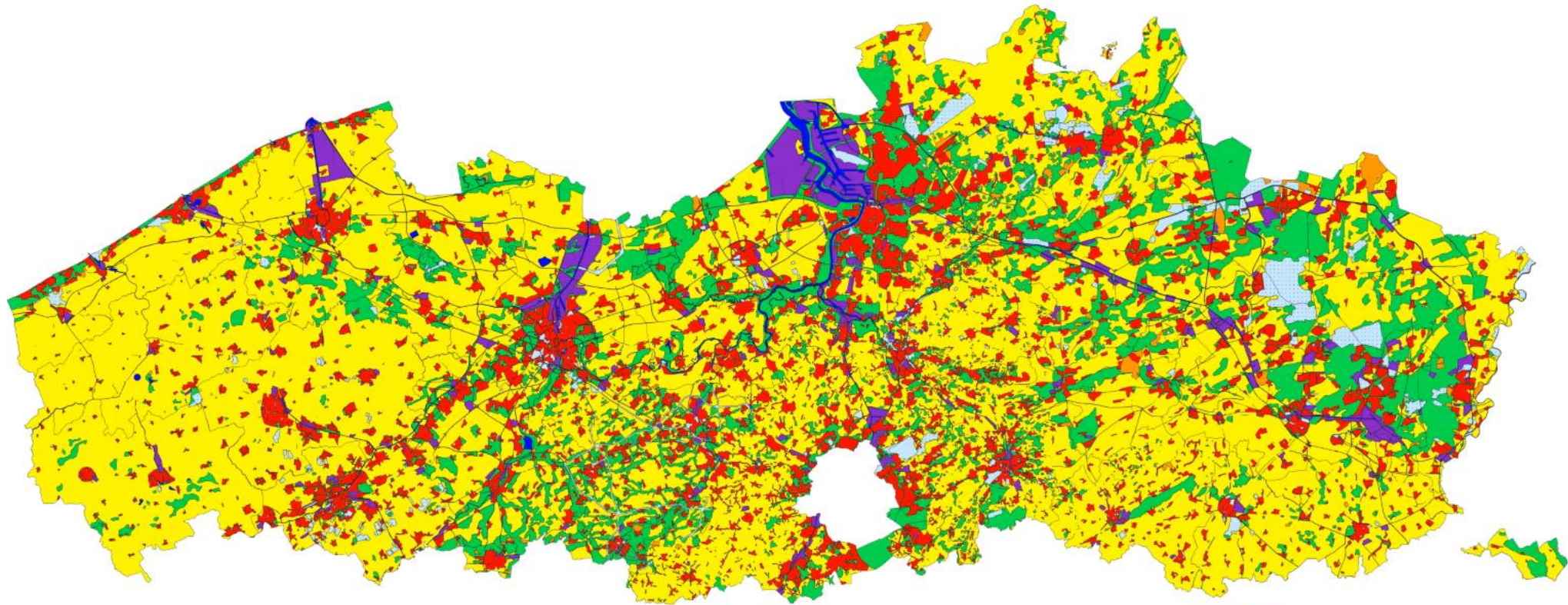
7 november

8 november

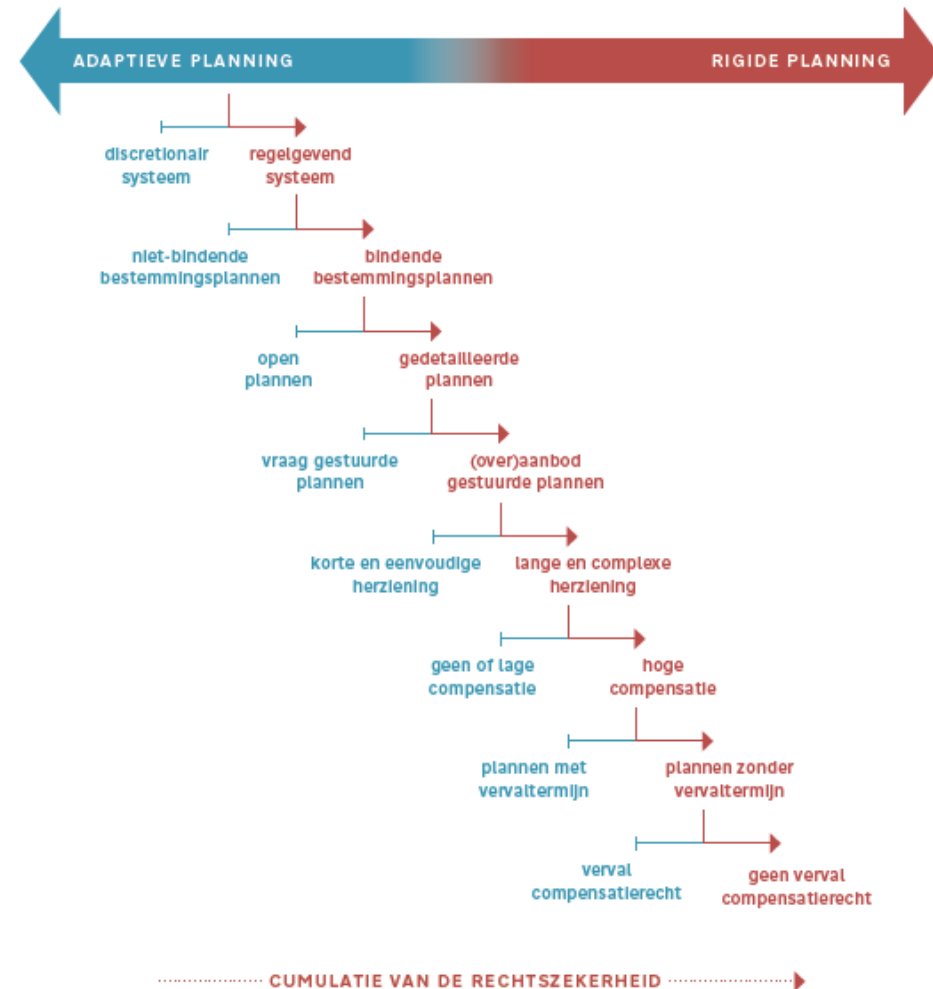

Voorontwerp (eind Jaren 1960)

- Woonzones
- Recreatiezones
- Natuur en groenzones
- Boszones
- Landbouwzones
- Industrie- en havenzones
- Overige zones
- Overige water zones

Rigide voor harde bestemmingen, flexibel voor zachte bestemmingen

Planning, eigendomsrecht en grondwaarde

Van groeiplanning naar beschermende planning

- > *ontkoppeling* van projectontwikkeling en nieuw landgebruik
- > circulair ruimtebeslag

Impact eigendomsrecht: beperking wijzigingsrecht

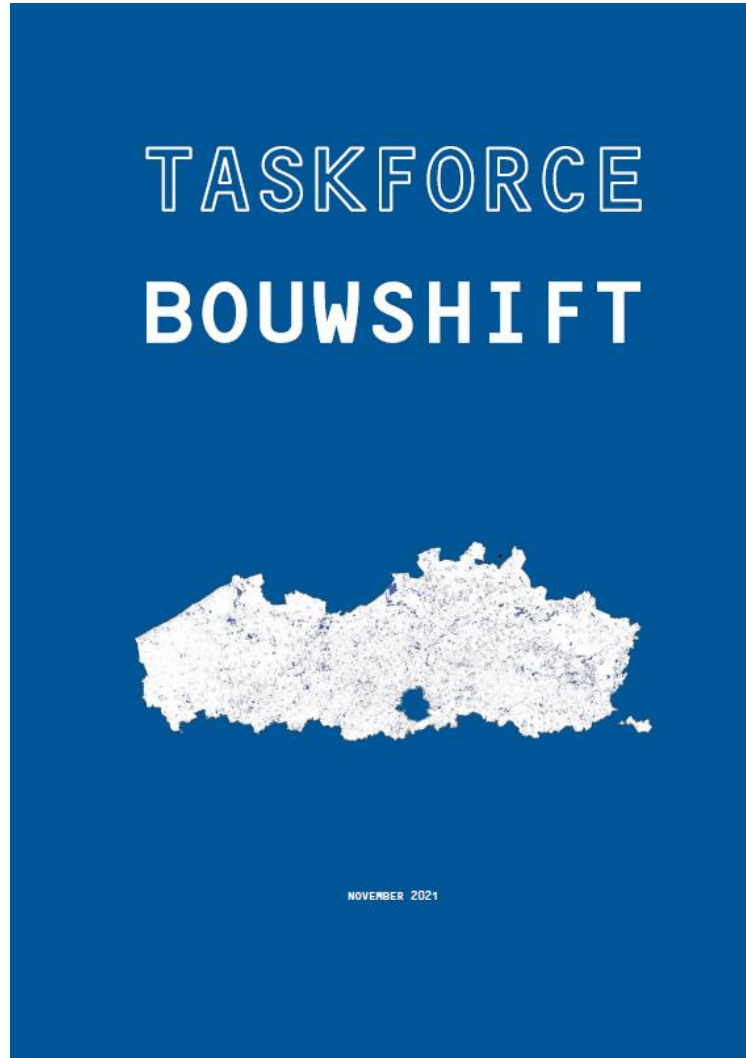
- > EHRM: geen abnormale last, geen financiële compensatie nodig!
- > juridisch is er beleidsruimte, maar politiek niet...

Impact grondwaarde: stijgende en dalende grondwaarden

- > planschade en planbaten in evenwicht brengen
- > moet de bouwshift geld kosten ?!

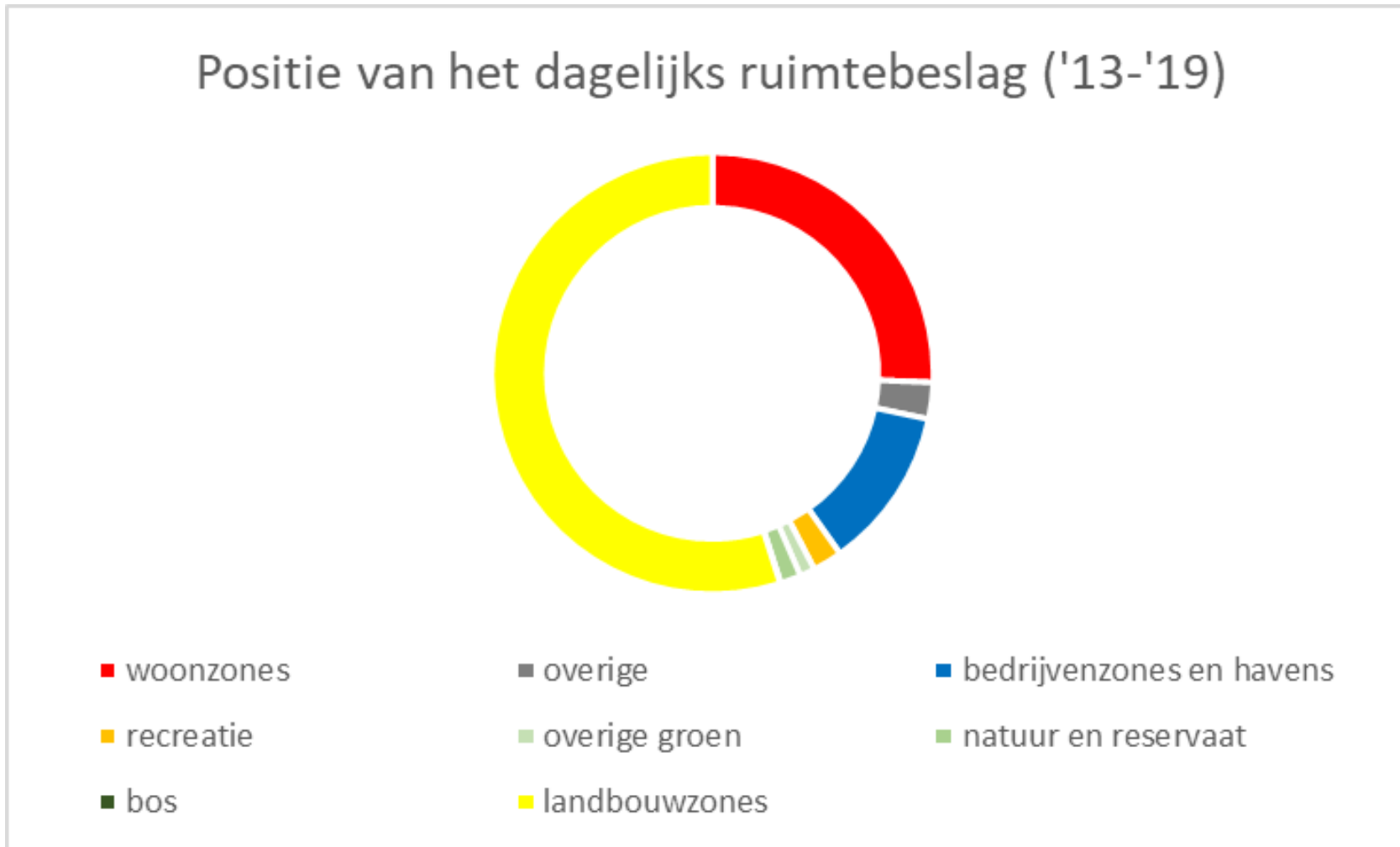
Waar is het collectief belang?

Hoe een bouwshift uitvoeren? (2021)

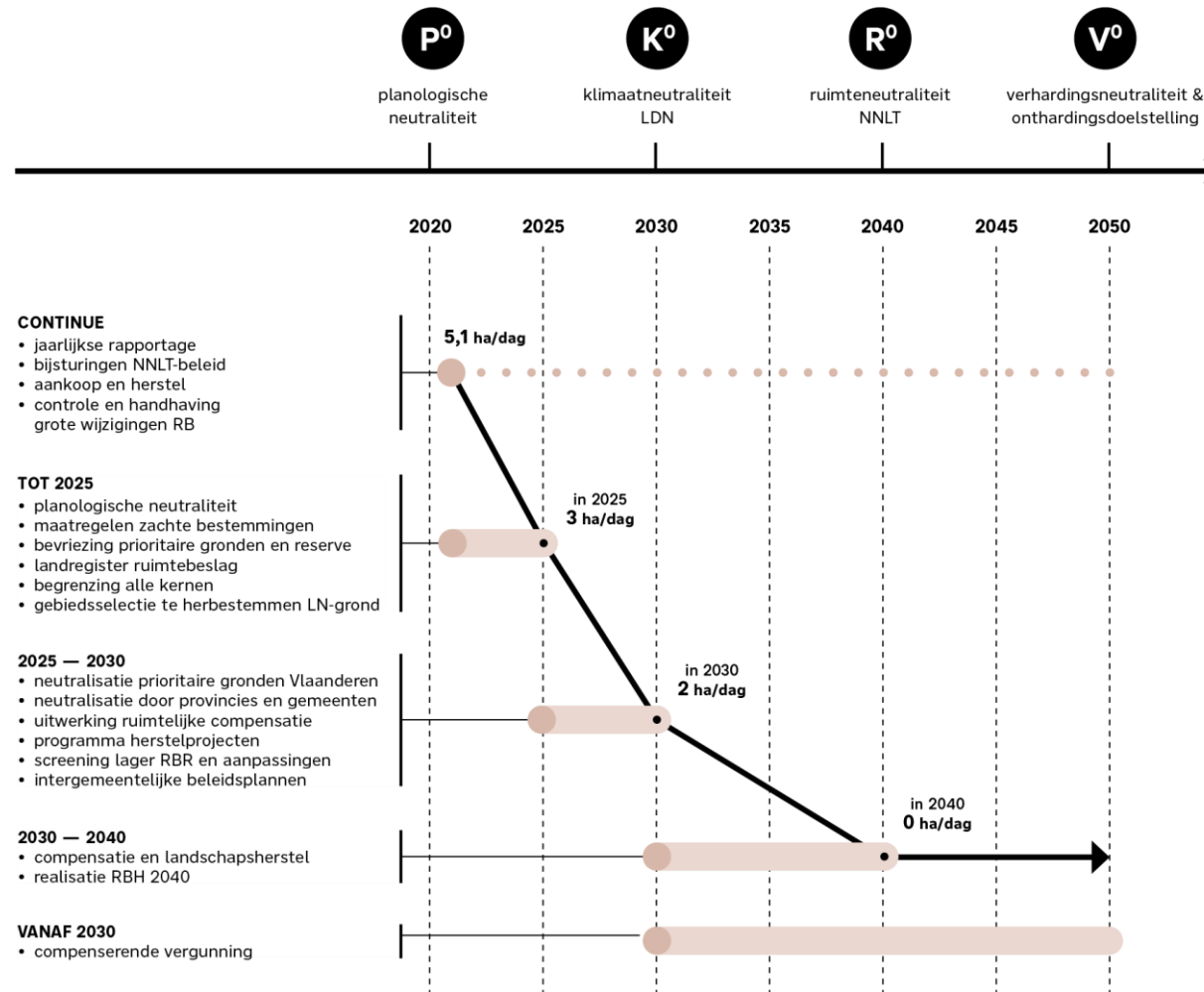

Twee sporen nodig

Een actieplan voor de bouwshift

Waar staat de Vlaamse overheid (2024)?

GEEN:

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Decreet Bouwshift

Distributie van de reductie

Hervorming planningsysteem

Betaalbaar herbestemmingssysteem

Verhardingscompensatie

WEL:

Stolp op ca. 10.000 ha Woonuitbreidingsgebieden

Herbestemming ca. 700 ha WORGs

Planologische compensatie

Vergunningsvrij ontharden

Last(je) op zonevreemde gunsten

Actie 1: stop de zonevreemde uitbreidingen

bron: archifolio blogspot

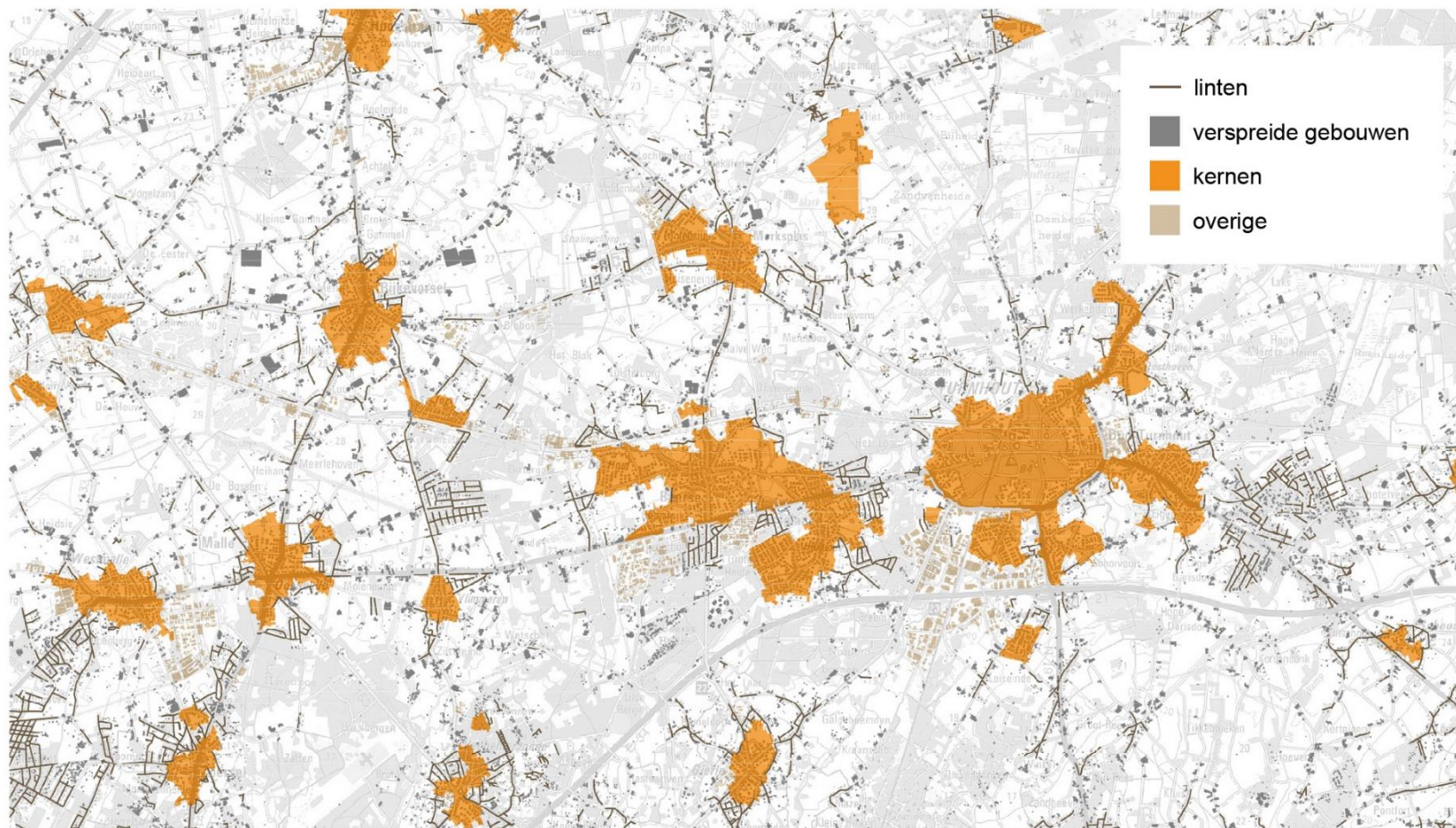

Actie 2: pas de oude bestemmingen aan

bron: ultimatespecs en Ford

Actie 3: baken de kernen af

FIGUUR 37 // KERNEN, LINTEN EN VERSPREIDE BEBOUWING IN DE NOORDERKEMPEN (CASEGEBIED B) IN 2019

bron: Departement Omgeving (2021)

Actie 4: actieve stedenbouw in de kern

30 ha effectieve herbestemming WUG

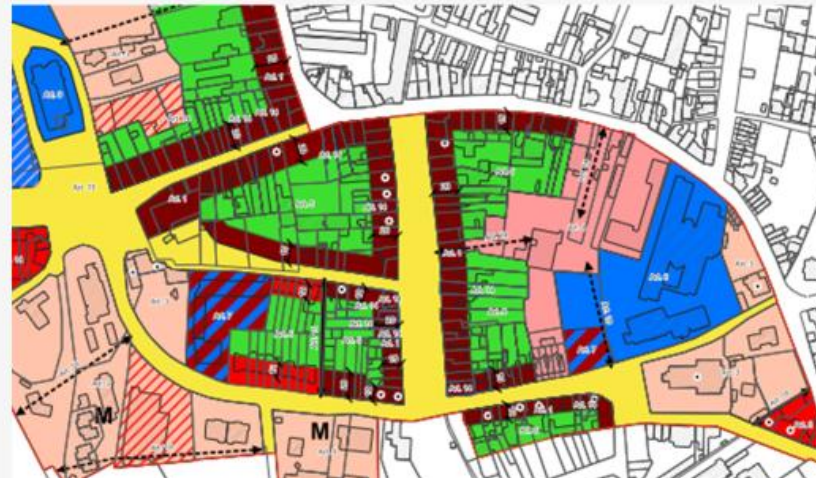
heraanleg markt

GEMEENTE GAVERE

Aanduiding projectzones in kern en begeleiding

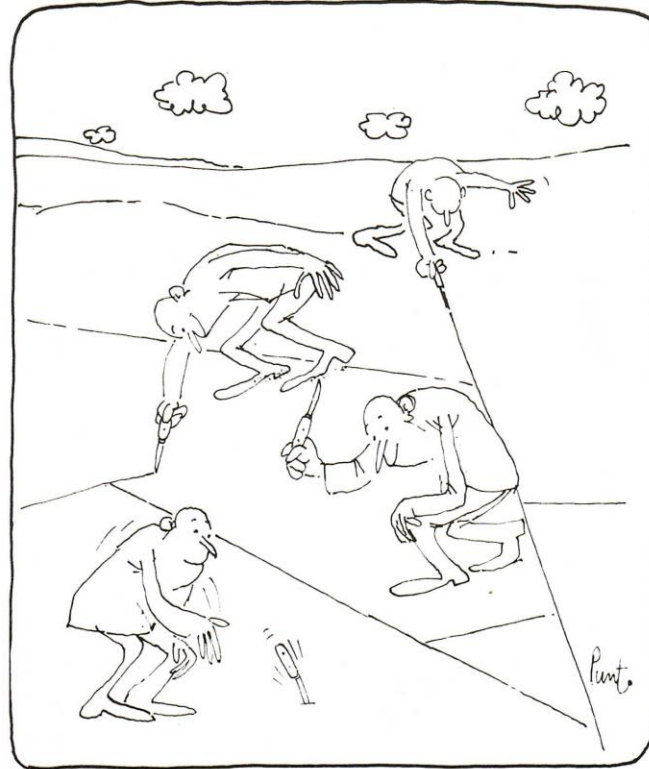

Herziening centrum RUP – bescherming bestaande kernbebouwing

Rol van het maatschappelijk middenveld

NATIONAAL STUDIEWEEKEND

GRONDBELEID :
NAAR DE GROND VAN DE ZAAK

Blankenberge, 28-29 april 1973

Dank u !

peter.lacoere@hogent.be

<https://gompel-svacina.eu/product/van-groei-naar-grens/>

<https://www.hogent.be/onderzoekscentra/duurzaam-ruimtegebruik-en-mobiliteit/duurzaam-landgebruik/>

